

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17748/2022
08.02.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Саша Милетић и Сања Милетић адвокати из ..., против тужене Републике Србије, Основни суд у Алексинцу, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж рр 63/22 од 19.05.2022. године, у седници одржаној 08.02.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж рр 63/22 од 19.05.2022. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Београду Гж рр 63/22 од 19.05.2022. године и предмет враћа другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр 166/17 од 17.03.2021. године, ставовима првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу на име новчаног обештећења због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Алексинцу И бр.342/16 исплати 2.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом од 17.03.2021. године до исплате, док је одбијен је као неоснован тужбени захтев за веће тражење од досуђеног за износ од још 1.000,00 евра, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом од 17.03.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Алексинцу И бр.342/16 исплати 760.970,12 динара са законском затезном каматом од 27.05.2020. године до исплате. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 125.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом петим изреке, тужилац је ослобођен плаћања судских такси.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж рр 63/22 од 19.05.2022. године, ставом првим изреке укинута је пресуда Првог основног суда у Београду Прр 166/17 од 17.03.2021. године у ставовима првом, другом и трећем изреке и тужба тужиоца је одбачена. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка од 18.000,00 динара.

Против правноснажног решења донетог у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбе члана 404. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије у смисли члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Сл. гласник РС“бр. 72/11...10/23), Врховни суд налази да је у овој ситуацији ревизија није дозвољена јер је другостепени суд укинуо пресуду првостепеног суда и одбацио тужбу, када је одлучивао о жалби туженог против пресуде којом је тужбени захтев делимично усвојен (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.06.2020. године), као и жалби тужиоца којом је тужбени захтев делимично одбијен. Налазећи при том да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији применом члана 404. став 1. ЗПП због потребе уједначавања судске праксе узимајући у обзир врсту спора, начин пресуђења и разлоге које је другостепени суд дао за своју одлуку у погледу примене преклузивих рокова за подношење тужбе, због чега је применом члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијано решење у смислу члана 408. у вези члана 420. став 1. и 6. ЗПП Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Из списка произилази да је тужилац поднео тужбу против тужене, ради накнаде имовинске и неимовинске штете, због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Алексинцу И 342/16. Наведени предмет извршења покренут је по предлогу овде тужиоца, као извршног повериоца, дана 13.02.2006. године ради наплате новчаног потраживања на основу правноснажне извршне пресуде Општинског суда у Сврљигу П 51/05 од 16.05.2005. године. Решењем Основног суда у Алексинцу Р4 И 16/16 од 11.08.2016. године, утврђено је да је предлагачу, овде тужиоцу, повређено право на суђење у разумном року у овом извршном предмету (раније Општинског суда у Алексинцу И 156/06, Општинског суда у Сврљигу И 390/06 и Основног суда у Нишу И 1335/10) и наложено је поступајућем судији да што хитније, а најкасније у року од 30 дана од дана доношења овог решења предузме мере које делотворно убрзавају поступак, да достави списе предмета јавном извршитељу на даље спровођење и да у истом року извести председника суда о предузетим радњама. Наведено решење садржи потврду правноснажности дана 03.10.2016. године и потврду извршности дана 19.10.2016. године. Тужилац је у овој парници тужбу поднео 18.10.2017. године, са захтевом да му тужена Република Србија, због утврђене повреде права на суђење у разумном року, исплати нематеријалну штету и имовинску штету у новчаним износима утврђеним извршном исправом, заједно са трошковима извршења.

Побијаним решењем другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и одбацио тужбу тужиоца применом одредаба чланова 22, 26. став 1. и 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, налазећи да је тужба поднета по истеку рока од једне године од дана када је стекао право на правично задовољење. Према становишту другостепеног суда решењем Основног суда у Алексинцу Р4 И 16/16 од 11.08.2016. године утврђена је повреда права на суђење у разумном року и одређен је рок од 30 дана у коме је поступајући судија био дужан да предузме наложене процесне радње који је почео да тече даном доношења наведеног решења. Истеком тог рока 11.09.2016. године, тужилац је имао могућност да у року од годину дана, тужбу поднесе до 11.09.2017. године. Како је тужба поднета 18.10.2017. године иста је одбачена као неблаговремена.

Врховни суд налази да се ревизијом основано указује да се изложени став из побијаног решења заснован на погрешној примени материјалног права.

Закон о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр.40/15), прописује да у решењу којим се приговор усваја и утврђује повреда права на суђење у разумном року председник суда указује судији или јавном тужиоцу на разлоге због којих је повређено право странке и налаже судији процесне радње које делотворно убрзавају поступак и одређује рок у коме је судија дужан да предузме наложене процесне радње, а који не може бити краћи од 15 дана, нити дужи од четири месеца, и примерен рок у коме га судија извештава о предузетим радњама (члан 11. ст. 1. и 2); да странка чији је приговор усвојен, а која није поднела жалбу и странка чија је жалба одбијена уз потврђивање првостепеног решења о усвајању приговора стиче право на правично задовољење када истекне рок у коме је судија или јавни тужилац био дужан да предузме наложене процесне радње, а странка чија је жалба усвојена када прими решење о усвајању жалбе (члан 22. став 2); да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за новчано обештећење у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење (члан 26. став 1); да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење (члан 31. став 1).

Полазећи од садржине наведених законских одредби које се односе на одређивање рока у коме је судија дужан да предузме наложене процесне радње, Врховни суд налази да у конкретном случају, решењем којим је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року у наведеном извршном предмету, рок за предузимање одређених процесних радњи није одређен у смислу члана 11. став 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року, тиме што је наведено да почетак тог рока почиње да тече од дана доношења решења. Наиме, рок о предузимању наложених процесних радњи почиње да тече од дана достављања тог решења поступајућем судији. Истеком тог рока у коме је судија био дужан да предузме наложене процесне радње странка стиче право на новчано обештећење или накнаду имовинске штете.

Имајући у виду наведено, Врховни суд налази да тужилац не може сносити штетне последице, у виду губитка права на правично задовољење и накнаду имовинске штете, због пропуста суда да решењем којим је утврдио повреду права, не одреди тачан

почетак рока за предузимање одређених процесних радњи, а тиме и рок стицања права странке на право на правично задовољење, од када теку и рокови за подношење тужбе за накнаду штете, као и у овој парници.

Из наведених разлога другостепено решење је морало бити укинато и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о изјављеној жалби туженог.

У поновном поступку другостепени суд ће, имајући изложено у виду, поново оценити жалбене наводе туженог у погледу благовремености поднете тужбе, као и све друге наводе изнете у жалбама странака који у побијаној одлуци нису цењени, а затим донети закониту одлуку.

Из наведених разлога је применом члана 416. став 2. у вези члана 420. став 6. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић